

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-37>

ON THE ISSUE OF CIVILIAN CIRCULATION AND OWNERSHIP OF CIVILIAN FIREARMS IN UKRAINE

ДО ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ОБІГУ І ВОЛОДІННЯ ЦИВІЛЬНОЮ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ В УКРАЇНІ

Sumalo N. M.

*Postgraduate Student,
Scientific Institute of Public Law*

Сумало Н. М.

*аспірант Науково-дослідного
інституту публічного права*

Вже досить тривалий період часу в нашій державі дискутується питання обігу зброї для цивільного населення. Водночас, з широко-масштабним вторгненням російської федерації на територію України це питання набуло надзвичайної актуальності, адже головним аргументом на його користь стали безпекові питання громадян нашої держави. У цьому контексті досить показовими є цифри наведені С.А. Миронюк та Є.А. Кобрусєвою, які зауважують, що проаналізувавши питання щодо володіння населенням вогнепальною зброєю у таких країнах як США, Швейцарія та Фінляндія окремими дослідниками встановлено, що на 100 осіб населення відсоток власності цивільної вогнепальної зброї складає від 88 до 45 одиниць. В Україні цей показник становить лише 5,5 одиниць [1, с. 345].

Натомість, М. В. Гадзан, та Д. В. Казначєєва, вважають, що вільний доступ громадян до зброї може теоретично зменшити кількість злочинів, але тільки певної категорії, і як показує міжнародна практика збільшується кількість потерпілих від конкретних злочинів, і такі зміни на законодавчому рівні коли населення масово не готове тримати у себе вогнепальну зброю може привести до великого кровопролиття, ускладнить роботу правоохоронних органів, створить страх та бажання самозахисту у пересічних громадян [2, с. 57].

Згадувані нами С. А. Миронюк і Є. А. Кобрусєва, схильні вважати, що сьогодні ми як ніколи, близькі до ухвалення закону про зброю, адже Верховною Радою України було взято за основу проєкт Закону «Про право на цивільну вогнепальну зброю», метою якого є посилення дотримання режиму законності в питаннях визначення правового режиму власності на зброю, закріплення основних прав та обов'язків громадян і юридичних осіб щодо виробництва, набуття, володіння, розпорядження та використання зброї і боєприпасів, врегулювання інших суспільних відносин, що безпосередньо з цим пов'язані [1, с. 345].

Характерним є те, що законодавець розглядає законопроект «Про право на цивільну вогнепальну зброю, який зареєстрований за номером № 5708 від 23.06.2021 року [3].

У поданому законопроекті автори пропонують поділяти цивільну вогнепальну зброю на певні категорії, зокрема:

«А – автоматична вогнепальна зброя;

В – гладкоствольна короткоствольна вогнепальна зброя (травматична);

С – короткоствольна вогнепальна зброя, (за виключенням гладкоствольної короткоствольної (травматичної) зброї);

Д – довгоствольна вогнепальна гладкоствольна зброя;

Е – довгоствольна вогнепальна нарізна і комбінована вогнепальна зброя» [3].

Важливими є положення, які передбачають, що «цивільному обігу перебуває цивільна вогнепальна зброя та бойові припаси до неї, які належать фізичним та юридичним особам, за винятком зазначених у статтях 8 та 9 цього Закону, які отримали документи на право володіння, користування та розпорядження зброєю у порядку, встановленому цим Законом та іншими законодавчими актами» [3].

Окрім того, варто позитивно охарактеризувати положення які стосуються обліку цивільної вогнепальної зброї та запровадження Єдиного державного реєстру цивільної вогнепальної зброї.

Варто погодитись з думками А. А. Чепіжко, який зауважує, цей документ передбачає для українців використання цивільної вогнепальної зброї для самозахисту, визначає поняття зон, вільних від зброї, передбачає державний контроль у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї та посилює відповідальність за її незаконне використання. Але наразі проект не передбачає дозвіл на те, щоб громадяни мали право володіти короткоствольною зброєю.

Зокрема, документом пропонується:

– визначити та дати правову оцінку поняттю права власності на цивільну вогнепальну зброю;

– проаналізувати умови та порядок отримання громадянами України та юридичними особами документів про право власності на цивільну вогнепальну зброю;

– визначити класифікацію цивільної вогнепальної зброї;

– розробити порядок видачі медичного заключення (висновку) про відсутність медичних протипоказань, які перешкоджають отриманню документу на цивільну вогнепальну зброю, який передбачає створення спеціальної інформаційно-довідкової системи з провадженням кваліфікованого електронного підпису особи, яка сформувала висновок;

– ретельно опрацювати та розробити в деталях порядок створення та ведення Єдиного державного реєстру цивільної вогнепальної зброї в Україні;

– встановити повноваження суб'єктів єдиного державного реєстру цивільної вогнепальної зброї;

– дійти висновку, щодо загальних засад цивільного обігу (обороту) вогнепальної зброї та боєприпасів серед населення;

– врахувати основні засади становлення права і виконання обов'язків власників цивільної вогнепальної зброї;

– кононізувати порядок отримання права на цивільну вогнепальну зброю та боєприпаси до неї та ініціювати процедуру обмеження щодо права на цивільну вогнепальну зброю та боєприпаси та подальші дії власників даних обмежень;

– опрацювати процедуру страхування цивільної відповідальності власників цивільної вогнепальної зброї;

– передбачити використання цивільної вогнепальної зброї для самозахисту свого здоров'я, життя та права власності;

– сформулювати поняття зон вільних від зброї та дати їх оцінку;

– прописати основи господарської діяльності у сфері обігу (обороту) цивільної вогнепальної зброї і боєприпасів;

– окреслити загальні засади володіння та користування цивільною вогнепальною зброєю і боєприпасами іноземцями та особами без громадянства на території України їхні права та обов'язки;

– врегулювати тимчасове ввезення цивільної вогнепальної зброї і боєприпасів на територію України, тимчасове вивезення цивільної зброї і боєприпасів з території України;

– передбачити державний контроль у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї.

Таким чином можна дійти до висновку, що Апарат Верховної Ради України зосередив усі свої зусилля для найбільш швидкого розгляду важливих для безпеки України питань [4, с. 442].

Література:

1. Миронюк С. А., Кобрусева Є. А. Перспективи запровадження обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні та нові виклики для поліції у цій сфері. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С. 344–347.

2. Гадзан М. В., Казначеева Д. В. Легалізація вогнепальної зброї в Україні: «за» та «проти». *Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної*

конференції до 25-річчя ХНУВС (м. Харків, 18 квітня 2019 року. Харків, 2019. С. 56–58.

3. Про право на цивільну вогнепальну зброю: Проект Закону України від 23.06.2021 р. № 5708. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ЛЮ5576А>

4. Чепіжко А. А. Законодавча діяльність щодо врегулювання обігу в Україні цивільної вогнепальної зброї. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 5. С. 440–443.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-38>

THE LICENSING SYSTEM OF UKRAINE UNDER MARTIAL LAW: CHALLENGES, RISKS, AND THREATS

ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ, РИЗИКИ ТА ЗАГРОЗИ

Tymofciiev O. D.

*1st year cadet,
Educational-Scientific Institute of Law
and Training Specialists for National
Police Units,
Dnipro State University
of Internal Affairs
Research advisor:
Plakhotnyi A. P.
Assistant Professor at the Department
of Tactical-Special Training,
Dnipro State University
of Internal Affairs*

Тимофєєв О. Д.

*курсант 1-го курсу
Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Науковий керівник:
Плахотний А. П.
старший викладач кафедри
Тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
Університету внутрішніх справ*

Тема "Дозвільна система України в умовах режиму воєнного стану: виклики, ризики та загрози" є актуальною та важливою в контексті забезпечення національної безпеки та обороноздатності країни. Режим воєнного стану ставить перед українською дозвільною системою ряд складних завдань та проблем, які потребують уважного аналізу та вирішення.

Одним з основних викликів є забезпечення контролю та регулювання руху людей, транспорту, військової техніки та інших об'єктів під час режиму воєнного стану. Це вимагає від державних органів